

One size does not fit all

Hoe startups en toezichthouders worstelen met een uniform toezichtsregime

FinTech staat vandaag de dag symbool voor innovatie in de financiële sector. Uit onderzoek van KPMG blijkt dat de wereldwijde investeringen in FinTech in 2018 zijn gestegen naar een recordhoogte van EUR 101 miljard. Dit is een stijging van ruim 114% ten opzichte van 2017. De toetreding van startups draagt naar onze mening bij aan innovatie, diversiteit en concurrentie in de financiële sector en zodoende aan een gezonde markteconomie.

Ook DNB en de AFM stimuleren innovatie in de financiële sector. Zo hebben zij gezamenlijk InnovationHub opgericht. DNB en AFM beantwoorden via InnovationHub vragen over toezicht rond innovatieve financiële producten en diensten. Toch horen wij regelmatig signaleren uit de markt dat DNB en de AFM helemaal niet zo positief staan tegenover startups in de financiële sector. In 2015 heeft bijvoorbeeld de CEO van startup Monefy zich negatief uitgelaten over de AFM nadat Monefy pas na 1,5 jaar een vergunning kreeg. Toezichthouders zouden financiële startups niet snappen en startups het keurslijf van traditionele financiële instellingen, zoals banken en verzekeraars, willen aanmeten.

De vraag is of DNB en de AFM financiële startups de toegang tot de financiële sector belemmeren of dat startups onvoldoende zijn voorbereid om te opereren onder een toezichtsregime?

EEN KEURSLIJF OF NIET?

De financiële sector is zwaar gereguleerd. Vergunninghoudende entiteiten dienen aan een groot aantal vereisten te voldoen. Een groot gedeelte van deze vereisten kent geen bewegingsruimte in de toepasbaarheid. Ze zijn duidelijk omschreven of nader uitgewerkt door EBA, EIOPA of ESMA. DNB en de AFM kunnen niet anders dan toezicht te houden op de toepassing van deze vereisten zonder onderscheid te maken tussen typen instellingen. Een ander gedeelte van deze vereisten zijn open normen. Veelal wordt de toepasbaarheid van deze vereisten afhankelijk gesteld van de aard en de omvang van de activiteiten en de complexiteit van de financiële instelling. Deze vereisten bieden DNB en de AFM wel de ruimte om in hun toezicht onderscheid te maken tussen financiële instellingen. We merken in de praktijk dat DNB en de AFM terughoudend zijn met het proportioneel toezicht houden op open normen. De AFM en DNB hanteren nog niet altijd de vrijheid die hun wordt geboden om bepaalde vergunningvereisten proportioneel toe te passen afhankelijk van de aard, omvang en complexiteit van de financiële instelling. Dit laat zich mogelijk verklaren door het feit dat deze normen een bepaalde mate van consumentenbescherming dienen te borgen. Wij kunnen ons voorstellen dat DNB en de AFM geen glijdende schaal wensen te ontwikkelen, waarbij de normen op een gegeven moment dusdanig marginaal worden ingevuld dat het achterliggende doel niet meer wordt gerealiseerd. Daarnaast kan proportioneel toezicht op de invulling van open normen leiden tot een hoop discussies met DNB en de AFM over de classificatie die DNB en de AFM aan een instelling geven.

Wij kunnen ons voorstellen dat startups het gevoel hebben dat het toezichtsregime een jas is die niet helemaal past. De (Europese) wetgever is zich hier ook bewust van en denkt na over de mogelijkheden om het toezicht beter te laten aansluiten op het type instelling. Tot die tijd zullen startups het moeten doen met die te grote jas.

IT'S TIME TO CHANGE YOUR MIND-SET

Hoe kunnen startups er voor zorgen dat die jas beter gaat passen? *It all starts with the mind-set.* Startups worden gekenmerkt door hun

ondernemersdrift. Ze zijn gedreven om in korte tijd producten te ontwikkelen en onder de aandacht te brengen van potentiële klanten. Startups worden gekenmerkt door hun iteratieve proces, waarin snel wordt geschakeld, producten snel aan de man worden gebracht en worden aangepast indien hier vanuit de klant behoefte aan is. De startup is gericht op vooruit kijken en focust op business development en het creatieve proces dat daarmee samenhangt. Willen startups succesvol opereren in een sterk gereguleerde sector dan zal deze ondernemersdrift gepaard moeten gaan met een gezonde dosis compliance bewustzijn.

Onderstaand zetten wij drie tips uiteen die bij kunnen dragen om het compliance bewustzijn tijdig te integreren in de organisatie en cultuur van startups:

– **Tijdig nadenken over een mogelijke vergunningsverplichting:** bedenk bij het ontwerpen van het target operating model of de startup in de toekomst mogelijk onder een vergunning gaat vallen. Zeker wanneer een startup een bepaalde omvang begint te bereiken zal de toezichthouder de startup met meer interesse volgen. Het is daarom raadzaam om bij het ontwerp van het target operating model, policy house en internal control framework al rekening te houden met eisen die hieraan worden gesteld vanuit een mogelijke vergunning. Dit scheelt een hoop tijd en geld in een later stadium. We hebben een aantal voorbeelden gezien van startups die zich gaandeweg realiseerden wat de vereisten aan integere en beheerste bedrijfsvoering zijn en dit onvoldoende hadden vastgelegd. Deze startups dienden daardoor in het kader van de vergunningsaanvraag flinke aanpassingen te maken in de organisatiestructuur. Te lang stilzitten kan er mogelijk toe leiden dat de toezichthouder op bezoek komt en een aantal bevindingen stelt. Wij raden dan ook aan om proactief contact op te nemen met de toezichthouders om op constructieve wijze van gedachten te wisselen over de toepasbaarheid van bepaalde vergunningsvereisten.

– **Houd rekening met toekomstige compliance kosten bij de pricing van het product:** Veel startups in de financiële sector concurreren met bestaande financiële instellingen op prijs. Op de brokersmarkt

zijn bijvoorbeeld de afgelopen jaren een aantal initiatieven ontwikkeld die brokerdiensten tegen een veel lager tarief aanbieden dan traditionele brokerplatforms. Wanneer een startup een vergunning verkrijgt, zullen de compliancekosten en daardoor de mogelijke bedrijfskosten stijgen. Dit kan impact hebben op de pricing van het product en op de unique selling point van de startups.

– **Haal tijdig de juiste deskundigheid in huis:** Een RvC, compliance officer of risk manager worden door startups nog te vaak gezien als personen die de ontwikkeling van nieuwe producten vertragen en de creativiteit van de startup aan banden leggen. Daarnaast worden deze functies veelal gezien als onnodige kosten in een periode dat startups de kosten graag laag willen houden. Toch kunnen deze functies het management van een startup erg ontzorgen. Ervaren personen uit de sector nemen veel kennis met zich mee van de sector. Met een ervaren risk manager of compliance officer wordt de startup een bepaalde mate van zekerheid geborgd dat contact met toezichthouders en het monitoren van het wettelijk kader op een professionele manier worden ingericht. Daarnaast kunnen de risk manager en compliance officer ook juist bijdragen aan het creatieve proces door af en toe even een pas op de plaats af te dwingen en producten en diensten vanuit een ander perspectief te bekijken.

TOT SLOT

De toetreding van startups draagt naar onze mening bij aan innovatie, diversiteit en concurrentie in de financiële sector en zodoende aan een gezonde markteconomie. Ook DNB en de AFM stimuleren innovatie in de financiële sector. Toch is het huidige toezichtsregime mogelijk niet volledig *getailord* op de unieke positie van startups in de financiële sector. De AFM en DNB hanteren nog niet altijd de vrijheid die hun wordt geboden om bepaalde vergunningvereisten proportioneel toe te passen afhankelijk van de aard, omvang en complexiteit van de financiële instelling. Startups kunnen het toezichtsregime hierdoor als een te grote jas ervaren. Echter, startups kunnen door tijdig na te denken hoe zij deze grote jas kunnen dragen, borgen dat zij *fashionable* door het leven gaan. ■

Mr. S. Swaak is als manager werkzaam in het Regulatory & Governance team van KPMG.

